

הַלְבוֹת בְּרָכוֹת פָּרָק ט

א. כֶּשֶׁם שְׁאָסוּר לוֹ לְאָדָם לְהִנּוֹת בְּמֵאֵכָל אוֹ בְּמִשְׁקָה, קֵדָם בְּרָכָה כִּךְ אָסוּר לוֹ לְהִנּוֹת בְּרִיחַ טוֹב, קֵדָם בְּרָכָה. וְכִיצַד מְבָרְכִין עַל רִיחַ טוֹב: אִם הָיָה זֶה שֵׁישׁ לוֹ הָרִיחַ עֵץ אוֹ מִין הָעֵץ, מְבָרְךְ בּוֹרָא עֲצֵי בְשָׁמִים; וְאִם הָיָה עֵשֶׂב אוֹ מִין הָעֵשֶׂב, מְבָרְךְ בּוֹרָא עֲשָׂבֵי בְשָׁמִים; וְאִם הָיָה לֹא מֵעֵץ וְלֹא מֵאֲדָמָה, כְּגוֹן הַמּוֹר שֶׁהוּא מִן הַחֲזִיהַ מְבָרְךְ בּוֹרָא מִיְּנֵי בְשָׁמִים; וְאִם הָיָה פְּרִי הָרְאוּי לְאֲכִילָה, כְּגוֹן אֲתָרוּג וְתַפּוּחַ מְבָרְךְ שְׁנֵתָן רִיחַ טוֹב בְּפִירוֹת. וְעַל הַכֹּל אִם אָמַר בּוֹרָא מִיְּנֵי בְשָׁמִים, יֵצֵא.

ב. אֵין מְבָרְכִין עַל הַמִּגְמָר, עַד שֶׁתַּעֲלֶה תִּמְרָתוֹ. וְכִיצַד מְבָרְכִין עָלָיו: אִם הָיָה זֶה הַנֶּשֶׁרֶף שְׁנֵתָן רִיחַ עֵץ, מְבָרְכִין עֲצֵי בְשָׁמִים; וְאִם הָיָה עֵשֶׂב, מְבָרְכִין עֲשָׂבֵי בְשָׁמִים; וְאִם הָיָה מִמִּין חֲזִיהַ וְכִיוֹצֵא בָּהּ, מְבָרְכִין בּוֹרָא מִיְּנֵי בְשָׁמִים.

ג. שֶׁמֶן שֶׁלֹּא פָּרַסְמוֹן וְכִיוֹצֵא בּוֹ, מְבָרְךְ עָלָיו בּוֹרָא שֶׁמֶן עָרֵב; אֲבָל שֶׁמֶן זֵית שֶׁכָּבְשׁוֹ אוֹ שֶׁטָּחְנוֹ עַד שֶׁחֲזַר רִיחוֹ נוֹדֵף, מְבָרְךְ עָלָיו בּוֹרָא עֲצֵי בְשָׁמִים. שֶׁמֶן שֶׁבִשְׂמוֹ כָּעֵין שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, מְבָרְךְ עָלָיו בּוֹרָא מִיְּנֵי בְשָׁמִים. הַבִּיאוּ לִפְנֵי שֶׁמֶן וְהֵדֵס, מְבָרְךְ עַל הַהֵדֵס וּפּוֹטֵר אֶת הַשֶּׁמֶן, מִפְּנֵי שֶׁבְּרָכָה אַחַת לְשִׁנְיָהּ, וְהִיא עֲצֵי בְשָׁמִים.

ד. הָיָה לִפְנֵי בֶשֶׁם שֶׁהוּא עֵץ וּבֶשֶׁם שֶׁהוּא עֵשֶׂב, אֵין בְּרַכַּת אֶחָד מֵהֶן פּוֹטֵרֶת אֶת חֲבֵרוֹ, אֲלֹא מְבָרְךְ עַל זֶה לְעַצְמוֹ, וְעַל זֶה לְעַצְמוֹ. הַבִּיאוּ לִפְנֵי יֵין וְשֶׁמֶן אוֹחֲזֵי יֵין בִּימֵינוֹ, וְשֶׁמֶן בְּשִׁמְאָלוֹ; וּמְבָרְךְ עַל הַיֵּין וְשׁוֹתָהּ, וְחוֹזֵר וּמְבָרְךְ עַל הַשֶּׁמֶן וּמְרִיחַ בּוֹ וְטָחוֹ בְּרֹאשׁ הַשֶּׁמֶשׁ; וְאִם הָיָה הַשֶּׁמֶשׁ תִּלְמִיד חֲכָמִים, טָחוֹ בְּכוֹתֵל.

ה. דָּבָר שֶׁהוּא סִפֵּק אִם מִן הָעֵץ אִם מִן הָאֲדָמָה, מְבָרְךְ עָלָיו בּוֹרָא מִיְּנֵי בְשָׁמִים; בֶּשֶׁם שֶׁעָרְבוּ הָרוּכֵל מִמִּינֵין הָרַבָּה, מְבָרְךְ עָלָיו בּוֹרָא מִיְּנֵי בְשָׁמִים. נִכְנָס לַחֲנוּתוֹ שֶׁלִּבְשָׁם שֵׁישׁ בָּהּ מִיְּנֵין הָרַבָּה, מְבָרְךְ בּוֹרָא מִיְּנֵי בְשָׁמִים. אִם יָשַׁב שָׁם כָּל הַיּוֹם כָּלוּ, אֵינוֹ מְבָרְךְ אֲלֹא אַחַת; נִכְנָס וְיָצָא נִכְנָס וְיָצָא, מְבָרְךְ עַל כָּל פַּעַם וּפַעַם.

ו. הַשּׁוֹשְׁנָה וְחִלְפֵי הַיָּם, מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם בּוֹרָא עֲצֵי בְשָׁמִים. נִרְגִּים שְׁלֵגָנָה, בּוֹרָא עֲצֵי בְשָׁמִים; וְשִׁלְשֻׁדָּה, בּוֹרָא עֲשָׂבֵי בְשָׁמִים. הַנֶּרֶד, וּמִי הַנֶּרֶד, וְהַלְבוֹנָה, וְהַמִּצְתָּפִי, וְכִיוֹצֵא בָּהֶן בּוֹרָא עֲצֵי בְשָׁמִים.

ז. שְׁלוֹשָׁה מִיְּנֵי רִיחַ טוֹב, אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶן; וְאֵלוֹ הֵן רִיחַ טוֹב שְׁאָסוּר לְהָרִיחַ בּוֹ, וְרִיחַ טוֹב הָעָשׂוּי לְהַעֲבִיר רִיחַ רָע, וְרִיחַ טוֹב שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה לְהָרִיחַ בְּעַצְמוֹ שְׁלִרִיחַ זֶה.

ח. כִּיצַד: בְּשָׁמִים שֶׁלַעֲבוּדָה זָרָה, וּבְשָׁמִים שֶׁעַל עֲרוּהַ מִן הָעֲרִיּוֹת אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶן, לְפִי שְׁאָסוּר לְהָרִיחַ בָּהֶן. בְּשָׁמִים שֶׁלִּמְתִּים, וּבְשָׁמִים שֶׁלְּבֵית הַכֶּסֶּא, וְשֶׁמֶן הָעָשׂוּי לְהַעֲבִיר אֶת הַזֵּהָמָה אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶן, לְפִי שֶׁנַּעֲשׂוּ לְהַעֲבִיר רִיחַ רָע. מִגְמָר שֶׁמִּגְמְרִין בּוֹ אֶת הַכִּלִּים וְאֶת הַבְּגָדִים אֵין מְבָרְכִין עָלָיו, לְפִי שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה לְהָרִיחַ בְּעַצְמוֹ שֶׁלִּמְגָמָר. וְכֵן הַמְרִיחַ בְּבָגָדִים הַמִּגְמְרִין, אֵינוֹ מְבָרְךְ, לְפִי שֶׁאֵין שָׁם עֵיקָר בֶּשֶׁם, אֲלֹא רִיחַ בְּלֹא עֵיקָר.

ט. בְּשָׂמִים שְׂבִמְסָבָה שְׁלִגוּיִים אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם, שְׁסִתָּם
מְסַבֵּת גּוּיִים לְעִבּוּדָה זָרָה. הָיָה מְהֵלֶךְ חוּץ לְכָרֶךְ וְהָרִיחַ רִיחַ
טוֹב אִם רַב הָעִיר גּוּיִים, אֵינּוּ מְבָרְךְ ; וְאִם רַב יִשְׂרָאֵל, מְבָרְךְ :
נִתְעַרֵב רִיחַ שְׂמִבְרָכִין עָלָיו, בְּרִיחַ שְׂאִין מְבָרְכִין עָלָיו הוֹלֵכִין
אַחֲרֵי הָרֶב.